

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)
SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)
SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa L. T.
przeciwko R. D.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 8 marca 2018 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 października 2017 r., sygn. akt WSC (...), I ACa (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę w tym
zakresie Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego
rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 października 2017 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 22 lutego 2017 r. Postanowieniem z dnia 1 września 2017 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o zwolnienie go od opłaty od skargi kasacyjnej, a w tygodniowym terminie od doręczenia odpisu tego postanowienia pełnomocnikowi powoda opłata nie została uiszczona. Istniały zatem podstawy do odrzucenia skargi (art. 398⁶ k.p.c. w zw. z

art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

W zażaleniu na postanowienie z dnia 16 października 2017 r. o odrzuceniu skargi powód - powołując się na art. 380 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. - domagał się uchylecia postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 1 września 2017 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. W ocenie skarżącego, wniosek taki został oddalony bezpodstawnie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Strona skarżąca nie zaprzecza temu, że odrzucenie skargi kasacyjnej nastąpiło w związku z jej nieopłaceniem w terminie siedmiu dni od doręczenia pełnomocnikowi powoda postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych. Powołując się na przepis art. 380 k.p.c., skarżący koncentruje się natomiast na wykazaniu, że odmowa zwolnienia go od opłaty od skargi kasacyjnej nie była uzasadniona w świetle podanych przez niego faktów obrazujących jego obecną sytuację majątkową.

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 1 września 2017 r. wynika, że przy badaniu wniosku powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych z dnia 4 lipca 2017 r. Sąd brał pod uwagę fakt pełnienia przez powoda funkcji prezesa spółki handlowej (założonej w 2015 r.), status akcjonariusza powoda oraz członka rady nadzorczej w innej spółce handlowej (k. (...) akt sprawy). W ocenie Sądu, informacje te dyskredytują złożone przez powoda oświadczenie, załączone do wspomnianego wniosku, ponieważ były niewątpliwie istotne z „punktu widzenia możliwości płatniczych powoda”. Tymczasem o możliwościach płatniczych i ewentualnie skali tych możliwości można mówić wówczas, gdyby ze wspomnianym statusem akcjonariusza powoda i jego funkcjami w innej spółce handlowej rzeczywiście łączyły się określone dochody (profity majątkowe), które mogłyby być - przynajmniej w części - przeznaczone na uiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej. Wprawdzie istotnie w rubryce 6-8 nie podano informacji o wspomnianych funkcjach, ale jednocześnie zaznaczono, że powód utrzymuje się z pomocy rodziny i znajomych i nie ma żadnych regularnych dochodów. Podobna informacja znalazła się też

np. w oświadczeniu powoda, dołączonym do wniosku o zwolnienie go od opłaty od apelacji (k. (...) i n. akt sprawy). Informacje o nabyciu akcji przez powoda znajdowały się też w treści pierwotnego wniosku o zwolnienie go od kosztów sądowych z dnia 30 sierpnia 2012 r. (...) akt sprawy). Warto także zwrócić uwagę na to, że powód był dwukrotnie zwalniany (przynajmniej częściowo) od ponoszenia kosztów (postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 19 grudnia 2012 r.; k. (...) akt sprawy; postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 16 marca 2016 r., k. (...) akt sprawy). Należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż każdy wniosek (w każdej fazie postępowania) rozpatrywany jest niezależnie od wniosków poprzednich, jeżeli jednak w poprzednich etapach postępowania przyznano stronie zwolnienie od kosztów, odmowa takiego zwolnienia w postępowaniu kasacyjnym wymaga jednak wyraźnego stwierdzenia, iż sytuacja skarżącego uległa jednak w jakimś aspekcie poprawie (por. ostatnio np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2017 r., II Cz 50/17 nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2017 r., V Cz 7/17 nie publ.). Oznacza to, że odmowa zwolnienia powoda od kosztów sądowych w okolicznościach dotyczących jego obecnej sytuacji majątkowej powinna nastąpić po dokonaniu przez Sąd odpowiedniej weryfikacji przyjętego w zaskarżonym postanowieniu stanowiska, czy powód dysponuje realnymi możliwościami płatniczymi pozwalającymi na pokrycie takich kosztów. Samo wnioskowanie z faktu dysponowania akcją i z faktu sprawowania obecnie przez powoda funkcji w spółkach handlowych należy uznać w tym zakresie na pewno za przedwczesne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę zwolnienia powoda od kosztów sądowych do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

jw

r.g.